

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

O MENTALITATE REGRETABILĂ

Conducătorii Asociației generale a Clerului și-au îngăduit să întocmească un proiect de lege pentru numirea preoților, înaintându-l dlui Ministru al Cultelor spre însușire și prezentare Corpurilor Legiuitoare.

Faptul acesta a stârnit în Ardeal o impresie neplăcută, iar când cititorii de aici au luat cunoștință și de conținutul proiectului, starea lor de nemulțumire s'a transformat într'una de profundă mâhnire. Din ce motive?

Întâi, pentru că au săvârșit un act de gravă abatere dela disciplina canonică, prevalându-se de o inițiativă pe care nu le-o dă nici o lege existentă.

Al doilea, pentru că au desconsiderat instituția Bisericii și organele ei legale, ducând spre rezolvire o chestiune de ordin intern înaintea forului politic al Statului.

Al treilea, pentru că toată economia proiectului de lege nu face altceva, decât să desființeze autonomia Bisericii, înlocuind-o cu o veritabilă *statificare* a ei.

Astfel ne găsim în fața celei dintâi tentative a grupului de preoți din Capitală, care de ani de zile duce o campanie disperată, dar fără răsunet, împotriva organizației bisericesti actuale, spre a reveni la sistemul perimat din România de ieri. Dacă această încercare ar reuși, ea ar însemna spărtura adâncă în autonomia Bisericii și aservirea succesivă a acesteia de către Stat.

În adevăr, prezentând acest proiect de lege *direct* Ministerului de Culte, cei câțiva preoți cari au angajat Asociația Clerului, au greșit profund, pentru că în disprețul canoanelor și al legii bisericesti și-au permis să sustragă din competența Bisericii o chestiune de esență *strict internă*, cum este aceea a instituirii preoților, diaconilor și cântăreților.

Este doar atât de precis textul Constituției din art. 22 tre-

cut și în art. 4 al legii de organizare, după care Biserica își *reglementează*, conduce și administrează *prin organele sale proprii* chestiunile religioase, culturale, fundamentale și episcopice.

Poate îndrăzni cineva să afirme — fără a se expune ridicolului — că instituirea preoților nu este o chestiune *proprie a Bisericii*? Nu vrem să aducem această ofensă gratuită inițiatorilor proiectului și tocmai de aceea găsim atât de regretabil gestul ce l-au săvârșit, trecând peste capul instituției sfinte ai cărei slujitori sunt. Căci Statului nu-i revine în regimul autonomiei — tot în virtutea aceluiaș articol din Constituție — decât dreptul de *control* asupra Bisericii. Va conveni însă orice om familiarizat cu noțiunile juridice, că a *reglementa* și a *controla*, sunt două categorii de conținut foarte diferite, ce nu se pot confunda nici prin cea mai rafinată echilibristică scolastică.

Organul îndreptățit a *reglementa* chestiunile interne este congresul național-bisericesc, care singur are calitatea de a *modifica* Statutul de organizare (art. 37) și de a aduce *norme* obligatorii pentru toată Biserica pe cale de *Regulamente* (art. 8 Statut). Statului îi rămâne numai dreptul de a le *întări* prin promulgarea lor.

Instituirea preoților este o chestiune de *Regulament*, așa cum se și practică azi — ce-i drept după sisteme diferite — atât în mitropolia Ardealului unde avem *alegerea*, cât și în celelalte Mitropolii, unde s'a menținut *numirea*.

Dacă aceste sisteme prezintă inconveniente, nimic nu se opune ca ele să fie remediate de Congresul național-bisericesc, căruia preoții — așa de bine reprezentați acolo — îi puteau și erau obligați să-i prezinte proiectele necesare. Mai mult chiar, dacă țineau să fie mai bine garantate drepturile ce le reclamă pe seama preo-

ților, erau libere să ceară introducerea lor în însuși cuprinsul *Statutului* de organizare, care se știe are *putere de lege* (art. 37 lege).

N'au făcut nici una nici alta, ci au ales drumul rău inspirat ce l-am văzut, schițând un act de *jignire* și *neîncredere* față de propria lor Biserică.

Dar această se constată și mai limpede din chiar textele proiectului de lege.

Autorii vor să transpună aidoma și în *Biserică* normele de transferare și numire, valabile azi pentru corpul didactic dela școlile *Statului*. În așa fel însă, încât *drepturile firești și legale ale Bisericii sunt cu totul anulate*, cuvântul ultim revenind exclusiv Ministerului de Culte. Posturile vacante au să fie ocupate mai întâi prin transferări, cari se propun de secția bisericască, chiriarul le *aproabă*, dar aceasta nu e valabilă fără *confirmarea* dlui Ministru al Cultelor.

În posturile rămase vacante după transferări vor fi numiți numai candidații cu *examen de capacitate*, în ordinea clasificării. Pentru acest examen se instituie pe lângă fiecare *Mitropolie* câte o comisie din 5 membri, *numiți însă de Ministru*, fără nici o intervenție a *Mitropolitului* respectiv. Rezul-

„Cel ce va împlini și va învăța și pe alții să le îplinească, acela mare se va chiuma întru împărăția Cerurilor.“

Matei 5, 19.

tatul examenului se înaintează spre *aprobare* tot Ministrului de Culte. Cei reușiți vor fi trecuți pe un tablou, din cari apoi Consiliul eparhial *recomandă* iar Ministrul *numește* pe preoți la posturile vacante. În termen de 15 zile Chiriarul este obligat să facă hirotonia candidatului nou numit. În caz de abuz i se aplică Episcopului sancțiunea codului penal din art. 245 cu *inchisoare* până la 2 ani.

Iată, ce concepție bolnavă ar vrea să legifereze cei câțiva preoți dela conducerea Asociației generale a Clerului!

A comentă o asemenea răfacire este prea puțin. Ea se cere stigmatizată cu toată energia, ca un atentat la libertatea și sfințenia Bisericii.

De altfel chiar dl Ministru al Cultelor a ținut să înainteze nefericitul proiect *Sf. Sinod*, care l-a și examinat decretând — cum ne informează ziarul — că problema instituirii preoților este de competența *Bisericii*, care o va reglementa prin organele sale legale.

Rămâne însă deschisă chestiunea reglementării acelei *stări de spirit* deplorabile, care îndrăznește să articuleze astfel de atacuri împotriva *autonomiei* Bisericii. Aici vor trebui să se rostască limpede și categoric toți factorii, *clerici și mireni*, cari știu prețul *independența bisericască* în dezvoltarea religioasă a neamului românesc.

TOT PERICOLUL COMUNIST

Zi de zi sporește tot mai mult îngrijorarea lumii creștine față de pericolul comunist care amenință deopotrivă ordinea politică și socială ca și cea religioasă a popoarelor.

Războiul din Spania ne arată că nu e glumă, că acolo se omoară, frații ei între ei cu o cruzime îngrozitoare.

Cei dintâi însă cari cad sub ploaia de foc a loviturilor comuniste sunt preoții.

Episcopii și preoții constituiesc în special prada delicioasă a comunistilor. E adevărată zi de sărbătoare pentru ei când un biet preot le-a căzut victimă.

Auziți! „Cu intestinele ultimului popă vom spânzura pe cel dintâiu rege“. Se poate o afirmație mai sălbatică și fioroasă ca aceasta, eșită din gura comunistilor?

3000 (trei mii) de preoți alături de 15 vieți de episcopi și-au vărsat sângele pe frontul spaniol, înscriind în calendarul Bisericii creștine, o nouă pagină de martiraj.

Dacă toate acestea sunt fapte perfect adevărate despre a căror autenticitate n'avem drept să ne îndoim, atunci ce facem noi preoțimea acestei țări?

Iată ce facem! E drept că preo-

țimea a luat întotdeauna atitudine ostilă față de pericolul comunist. Că, alături de primejdii mari cari amenință existența Statului și a Bisericii, a înșirat întotdeauna și comunismul.

Eu cred totuși că Biserica n'a făcut destul, că preoțimea dacă s'a pronunțat teoretic împotriva comunismului, pe teren practic a realizat prea puțin, din moment ce o parte a ei stă încă și azi sub steagurile democrației ateiste, alături de mulți francmasoni cu idei comuniste.

Putem noi să ne afirmăm la întruniri și congrese împotriva comunismului, în practică însă nu ne sînchisim a sta alături de masoni, ba chiar sub conducerea lor politică.

Să eșim odată din aceste poziții indoielnice! Slujitorii Altarului să se închine și să slujească numai Altarului și lui Dumnezeu, nu și lui Mamona, părintele francmasonilor democrați.

Pentru a strivi în fașă comunismul se recere nu numai a-l semnală,

și a-i dovedi existența pe pământul românesc definindu-i tot mai precis conținutul otrăvitor.

Pe câmpul de luptă, când dușmanul ți-s'a înfățișat, nu mai întârzi în a-i dovedi existența, ci întinzi arma sau tunul pentru a-l imobiliza.

Preoțimea, printr'o eroică sfortare să pună mâna pe tunul forțelor sale spirituale angajând toate puterile sufletesti ale poporului în lupta de distrugere a focarelor comuniste.

Să elaboreze un plan special de acțiune, să inaugureze o săptămână a rugăciunii, ca printr'o minunată solidaritate, poporul și preoții întregi țări, să ceară ajutorul lui Dumnezeu pentru a stărpi acet dușman de moarte al Bisericii.

Credința în Dumnezeu și rugăciunea stăruitoare către El ne vor ajuta și acuma, ca și în tot trecutul istoriei, când furtuni năprasnice s'au abătut peste capul poporului nostru.

GH. TRIMBIȚAȘ, preot.

Spre desăvârșirea unirii Românilor.

Idealul de vecri al Românilor din cele patru unghiuri s'a înfăptuit, sub raport politic și teritorial, pecetluindu-se pe vecie prin jertfa de sânge a miilor de eroi căzuți pe câmpul de onoare. Dela anul 1918 încoace, pe toate tărâmurile de viață, pentru nobilitarea sufletului românesc, s'a căutat cimentarea și desăvârșirea acestei uniri. Una dintre căile mai puțin cercate în acest scop — dar care ar fi cu mult efect — este „*unirea într'o singură credință religioasă*“.

Actul deslipirii, sub raport religios, a unei părți a Românilor la anul 1700 dela leagănul neamului nostru, — ortodoxia, — a adus vrajba între frați și urmarea cea mai tristă înstrăinarea fraților de acelaș grai și sânge de adevăratele sentimente pe povârnișul pierzaniei, în dauna ma-

relui corp al națiunii românești. De pildă ne servește și cazul recent al atitudinii P. S. Episcop A. Rusu în Senatul țării.

Istoria ne dovedește, că luptele religioase sunt cea mai grea osândă pentru o națiune. Exemplu ne servește și actul dela 1700 și tocmai pentru acest fapt orice conștiință curată românească condamnă însinuările între frați și dorește desăvârșită dragoste și unire desăvârșită, într'un gând și într'o simțire, căci aceia e eternă.

Acest vis de totdeauna al neamului românesc înfăptuit în anul 1918 încă nu este înțeles pe deplin de unii din fiii săi și cauza este tocmai acest punct de desbinare religioasă.

A trebuit, ca după pierderea averii sale, fiul cel rătăcit din evanghelie, să trăiască acele stări critice,

cari să-i sdruncine întreg substratul eului său, pentru a reveni la realitatea conștiinței exprimată cu atâtea tărie și sinceritate în cuvintele: „Sculamă-voiu și mă voiu duce la tătăl meu...“

Treptat această trezire a conștiinței se manifestă la frații noștri și sporadic apar grupări arătându-și dorința sinceră de revenire la leagănul neamului, la biserica una, sfântă, sobornică și apostolică al cărei fiu este

învrednicit de Ocârmuitorul lumii, a fi poporul românesc. Acest fapt ar trebui să-l înțeleagă mai bine preoțimea bisericii greco-catolice române, și pătrunsă de conștiința curată a propășirii neamului nostru, să pornim hotărâți, ca una să fim toți. În loc de piedeci la acest proces firesc să ne facem o mândrie națională aducând cu orice jertfe, contribuția noastră curată.

Pr. V. LOGA

INFORMAȚIUNI

Vizitațiune Arhierescă. Prea Sfinția Sa Episcopul nostru Nicolae în ziua de Duminică 7 Martie crt. a descins în parohia *Războieni-Cetate*, unde asistat fiind de suita sa, de parohul locului și cei din parohiile învecinate, a servit Sfânta Liturghie, iar la sfârșit a celebrat cununia domnului avocat Dr. Leontin Mureșan din Cluj cu domnișoara Elena Triteanu, nepoata Prea Sfințitului Episcop Lucian al Romanului, care este fiu al acestei comune, nuni fiind dl Valeriu Pop, ministrul industriei și comerțului cu doamna.

Răspunsurile acestor solemne servicii divine au fost date de către corul mixt al catedralei protopopești din Turda.

Povețele date de Prea Sfinția Sa cu temeinică înțelepciune pastorală și cu mare putere de convingere, au străbătut adânc în sufletele ascultătorilor vădit impresionați de cinstea deosebită ce li s'a făcut prin aceasta înaltă vizitațiune arhierescă.

Clerul și politica. În urma cunoscutei scrisori a dlui V. Iamandi, Ministrul Cultelor, Sf. Sinod a fost convocat în sesiune extraordinară pe ziua de 8 I. c. La ordinea zilei eră exa-

minarea activității politice a preoțimii, în lumina ultimelor evenimente. Î. P. Sf. Patriarh Miron a rostit o mare cuvântare asupra acestei probleme, cercetând-o sub toate aspectele. A subliniat faptul, că nu i se poate nega preotului dreptul cetățenesc de a face politică, însă numai una națională și monarhică, și în limitele dictate de misiunea lui evanghelică. El nu poate avea nici un fel de legătură cu partidele anarhice, în speță cele comuniste. Acelaș punct de vedere l-a exprimat și dl ministru Iamandi. Discuțiile au continuat, fiind desemnat ca raportor al chestiunii P. S. nostru Episcop *Nicolae Colan*.

Hotărârile la cari a ajuns Sf. Sinod sunt următoarele: Preoții nu pot folosi slujbele religioase pentru sfințirea de steaguri și insigne, destinate pentru luptele politice dintre partide.

Preoții nu vor lua jurăminte cu caracter politic și nu vor participa la acțiuni cari nu sunt în conformitate cu doctrina creștină ortodoxă.

În predicile din fața sf. altar vor evita să amestece chestiuni cari privesc luptele dintre partide.

Preoții cari vor contraveni

FOILETON

Scrisori vechi.

— Ioan Slavici către Nicolae Cristea. —

Măgurele, 16 Ianuarie, 1897.

Iubite Amice,

Îmi pusesem de gând să nu răspund la scrisoarea ce mi-ai trimis mai nainte de a-ți fi putut spune ceva. Eu mai ales acum iarna, când zilele sunt scurte, stau ca îngropat la Măgurele. Mă reped, ce-i drept, câte odată, de douăori pe săptămână la București, dar am totdeauna treburi și timp puțin, astfel nu mă pot întâlni cu nimeni și nu prea știu ce se petrece 'n lume. Țineam deci să caut a mă întâlni, mai nainte de a-ți răspunde, cu vre-unul dintre oamenii, care poate să mă dumirească.

Primesc însă biletul Dtale și cred, că la acesta trebuie să-ți răspund fără de amânare.

Nu pot, se înțelege, să știu, dacă poliția dela Budapesta a fost ori nu bine avizată. Cred însă, că nu a fost. Pe cât știu eu Liga e cași când nici n'ar fi. Desbinarea ce s'a făcut la Sibiu e pornită de aici încă de pe timpul, când am publicat eu „*Corespondența Română*“ și eu am publicat ziarul tocmai spre a amâna darea pe față a desbinării.

Și dacă de aici a pornit desbinarea, ea a existat aici chiar mai nainte decât acolo și a făcut și face orișice lucrare peste puțină. Nu înțeleg deci ce fel ar putea să fie misiunea acelu „*tinăr*“ și cine i-ar fi dând misiunea. — Voi căuta altfel să mă informez și-ți voi scrie îndată ce voi fi aflat ceva.

— De ocamdată îți spun numai, că eu nu am și nici nu țin să am nici un fel de legătură cu *Liga*. *Deși dela mine a pornit idea întemeerii ei și eu am croit statutele ei*, am condamnat totdeauna lucrarea ei, care nu e conformă cu statutele. Cu atât mai vârtos condemn actuala ei inactivitate.

Cât pentru politică, nu știu cum stă situațiunea astăzi, știu însă cum stetea înainte de aceasta cu vre-o 2—3 luni și nu am cuvinte de a presupune, că ea s'a schimbat în rău, dacă nu se va fi schimbat în bine.

Simțământul meu e, că ne aflăm în o pozițiune analoagă cu a omului, care s'a logodit în toată confidența, dar împrejurările nu-l iartă să publice logodna și așteaptă de azi pe mâne timpul priincios, pentru facerea publicațiunilor și pentru fixarea termenului de cununie.

În timpul celor din urmă câțiva ani binevoitorii noștri au avut, ce-i drept, trista ocaziune de a se încredința, că suntem oameni lipsiți de priicepere politică, cu care nu prea se poate discuta

serios. Nu e însă mai puțin adevărat, că am luptat, am jertfit și am știut să prezentăm bine cauza, pe care nu suntem destoinici a o reprezenta. Astfel cu toată ticăloșia „*frunțașilor*“ e lucru azi nemai discutat, că trebuie să se pună capăt nemulțumirii legitime a Românilor, și lucrul acesta are să se facă și fără de „*binevoitorul concurs*“ al celor ce atât de bine au știut să se înecă, ca Țiganul, la mal. — Poate dl Dr. Rațiu, dacă n'a voit să mă înțeleagă pe mine, să se întoarcă la Turda ori să rămâie la Sibiu, — fără ca „*cauza*“ să peară. — Fuiț, — fuiț!

Acesta e simțământul meu. De aceea ași putea să rezum politica în două vorbe:

De program n'avem nevoie, fiindcă programe susținute de oameni ca noi nu prețuiesc nimic. Nu ne mai întrecă pe noi nimeni, care ni-e programul.

Unul singur ar putea să ne fie, după ticăloșiile celor din urmă doi ani, programul: să ne angajăm cu toții, că nu vom face nimic unii fără de știrea celorlalți. — Pornind din gândul acesta am făcut prin o sorisoare adresată fratelui Comșa propunerea, ca dl *Cosma* și eu să ne înțelegem pe baza aceasta. — Am primit răspunsul, că dl *Cosma* nu face politică, — par'că a nu face politică nu e tot politică. Aceasta m'a încredințat, că

vor suferi pedepsele prevăzute de art. 18 din Regulamentul disciplinar.

Aceste hotărâri au fost comunicate și Ministerului de Culte.

O distincție pentru prof. Sextil Pușcariu. *Academia de științe a Saxoniei din Leipzig, a ales în luna aceasta printre membrii săi pe distinsul filolog d. Sextil Pușcariu dela Universitatea din Cluj.*

Această Academie, este una dintre instituțiile cele mai de frunte din Germania, ea are două secțiuni (una pentru științe și alta pentru literatură și istorie). Printre membrii săi activi figurează savanți germani aparținând provinciei Saxonia, iar printre membrii externi învățați germani din alte provincii ale Germaniei. Alegerea prof. Sextil Pușcariu printre membrii acestei Academii este o recunoaștere a prodigioasei sale activități, constituind pentru țara noastră o mândrie.

Felicităm călduros pe eminentul președinte general al FOR-ului pentru această distincție.

Glasul Ardealului. Proiectul de lege relativ la numirea preoților, de care ne ocupăm în fruntea gazetei, este supus aceluiași critici îndreptățite și de celelalte organe oficiale ale Eparhiilor noastre. Astfel „*Biserica și Școala*” din Arad arată, cât de nenorocită este concepția ce a prezidat la alcătuirea lui, vroind să ștergă cu buretele peste organizația actuală.

„Ministrul Cultelor devine un suprapiscop, căci Episcopul contează numai ca un expeditor de acte. Asemenea idei au ieșit dela conducătorii Asociației Clerului, Sărman prestigiu ierarhic și săracă cultură și conștiință teologică.”

S'a redeschis Academia Teologică. Pe urma măsurii generale luate de Guvern pentru închiderea tuturor școlilor de învățământ superior, a trebuit să-și sisteze activitatea și Academia noastră teologică. P. S. nostru Episcop Nicolae a intervenit imediat la Ministerul Educației na-

ționale, cerând ca măsura să fie revocată, deoarece studenții în teologie au regimul de internat sub privegherea directă a Chiriarhului, așa încât nici o desordine nu poate avea loc. Răspunsul venit a fost favorabil, așa încât cursurile suspendate au fost reluate Joia trecută. Ne bucurăm de acest fapt, și nădăjduim că munca spornică va urma cu aceeași însuflețire din trecut.

Profesorii universitari protestează. Modificările propuse de Guvern la legea învățământului superior au avut darul să provoace agitații printre profesorii universitari. Asociația lor s'a întrunit la București, în adunare permanentă combătând cu vehemență noile măsuri cari ar desființa autonomia universitară și restrâng libertatea profesorilor. Un comunicat declară, că lupta va fi dusă cu hotărâre până la biruință. Dar legea a fost deja votată de Senatul și Camera.

Se prea poate că unele dispoziții să fie exagerate, dar tot așa de adevărat este că o seamă de profesori nu-și fac datoria, locuiesc în alte orașe, profesează cum vor și ce vor de pe catedră, iar de studenți nu se ocupă, lăsându-i pradă curentelor anarhice. De aceea, puțin control din partea Statului se impune, chiar cu restrângerea autonomiei, care nu poate fi absolută. Pe cei conștiincioși nu-i poate supăra faptul, că Statul vrea să-și exercite mai sever drepturile lui de susținător al Universităților.

Serbii și Concordatul. În Iugoslavia se semnaleză mari îngrijorări din pricina Concordatului ce urmează să fie încheiat cu Vaticanul. Anume, e vorba de dispozițiuni, cari constituie adevărate privilegii pentru catolici în dauna Bisericii ortodoxe. Patriarhul sârbesc, cum anunță ziarurile engleze, ar fi amenințat chiar cu anatema pe șeful guvernului. Nu ne surprinde această stare de spirit, câtă vreme vedem noi înșine rezul-

tatele nefaste ale Concordatului românesc. Vicariatul unit dela Cernăuți este o pildă elocventă.

Câte loji masonice s'au închis? Măsurile decretate de Guvern pentru închiderea și disolvarea tuturor lojilor masonice, au fost prompt executate. Organele polițienești din toată țara au procedat la sigilarea sediilor și confiscarea registrelor acestor hrube otrăvite, unde se complotă împotriva Monarhiei și a Bisericii. Registrele îngăduie să se afle lista nesfârșită a rătăciților, cari se bucură în societate și în Stat de situații înalte. Dar în același timp s'a dovedit că majoritatea agenților acestor cuiburi primejdioase este de religie mozaică.

Numărul hrubelor închise până acum se ridică la 118. Vor trebui descoperite și celelalte cari se ascund sub diferite firme.

Blajul amenință. Parlamentul a votat legea privitoare la organizarea Ministerului de Culte. În ea se precizează și drepturile de control al Statului față de diferitele Culte și organizațiuni religioase, așa cum ele decurg din principiul suveranității naționale. „Unirea” din Blaj se ridică împotriva câtorva din ele, declarând că ar constitui un cezarpapism necunoscut la noi, care va deslănțui un adevărat „Kulturkampf”.

Cari sunt aceste dispoziții gravaminoase? Că înființarea de noi parohii și numirea sau transferarea preoților aici, depinde de aprobarea Ministerului dacă se cere plata dela Stat. Hirotoniile făcute pentru posturi nebugetate sunt considerate ca abuz de putere. Dar aceste dispoziții se găsesc deja în legile existente. Nici sub unguri nu se acordă congrua, dacă postul nu era aprobat și de Minister. Totuși atunci Blajul n'a amenințat cu războiul. Acum însă vrea să-l facă Statului românesc. Ce înseamnă mentalitatea catolică!

O nouă sectă: opaițul. Ziarele din Capitală anunță, că la Tribunalul Ilfov a intrat o cerere a mai multor intelectuali, cari doresc să înființeze o societate religioasă cu numele „Opaițul”. Scopul ei ar fi dorința mem-

brilor de a trăi într-o perpetuă interiorizare în duh. S'a cerut avizul obligator al Ministerului de Culte, care cercetând Statutele a găsit că nu poate admite existența unei asemenea asociații, fiind contrară intereselor Bisericii.

Noi credem, că sub masca suspectă a „opaițului” se ascunde o sectă din cele ce răsar ca ciupercile în vremea din urmă. Mai știi, nu e vorba de vr'o hrubă masonă din cele dizolvate de Guvern?

Recenzământul șomerilor intelectuali. Conform dispozițiilor luate de Ministerul de Interne, în ziua de 7 I c., a avut loc în toată țara numărătoarea intelectualilor fără ocupație. Declarațiile s'au făcut pe niște formulare-tip, puse la dispoziția celor interesați de către primării. După știrile prime sosite la Minister, numărul șomerilor e departe de a fi așa de mare, cum se scria prin ziare.

În Cluj de pildă s'au anunțat abia 79 persoane, dintre cari 3 părți bărbați și o treime femei. Printre ei este și un licențiat în teologie ortodoxă.

Prelungirea stării de asediu. Proiectul de lege pentru prelungirea stării de asediu a fost depus pe biroul Camerei. Legea se prelungește până la 16 Septembrie a. c., cu dreptul pentru guvern de-a o prelungi la nevoie pe o durată încă de șase luni. Deasemeni guvernul este autorizat de-a extinde starea de asediu și asupra altor localități. Prin modificarea legii, ministerul public poate suspenda liberarea prevenitului. Ori de câteori, în portul cuiva se constată un element comun, adoptat de mai multe persoane cu semnificația de apartinență la un anumit partid sau organizație, urmărind scopuri politice, este considerat și pedepsit pentru portul uniformelor politice. Amenințarea făcută direct sau indirect contra juraților, judecătorilor civili sau militari se pedepsește cu 3-7 ani.

dl Cosma nici că visează cum stăm și ce avem să facem. Iar dela alții la ce m'ași putea aștepta.

Tot din gândul acesta pornind am stăruit să nu se înființeze „*Tribuna Popului*”, ci să se facă o nouă încercare spre a-l scoate pe dl Rațiu din mocirla, în care a fost imbrâncit. N'am reușit. Nu-i vorbă, o nenorocire nu e, dar bine era numai dacă se făcea cum doream eu.

De același lucru dar, de care te plângi Dta, mă plâng și eu. Om sărac și fără pozițiune socială, deși am cele mai bune legături, nu însemnez nimic, fiindcă nu am nici autoritate, nici crezare și sunt socotit unealtă — a celor, care ei singuri pun temeiul pe vorba mea. Cel mai cuminte lucru e deci să-mi caut de treburile mele și să mă mărginesc a pune din când în când câte-o vorbă acolo, unde ea nu e zisă în vânt.

Dar un caz concret pentru o regulă generală.

Majestatea Sa, fostul meu Împărat, dorește, și, prin urmare toate Majestățile Lor doresc, ca Românii din țările coroanei ungare să se lepede de politica de *rezistență pasivă* și să-și trimită reprezentanții în dieta ungară. Dorința e firească și legitimă. Eu sunt însă de părere, că Românii ar face rău, dac'ar împlini această dorință a M. M. L. L. și că ei nici n'o vor împlini. Sunt foarte monarhic și foarte dinastic atât cis, cât și trans. A

fi însă dinastic nu va să zică a vrea ceea ce vrea Monarhul, ci ceea ce tu simți că e bine pentru el. — Nu fac nici o propagandă în acest sens și cred că e și de prisos s'o fac; îmi spun însă părerea chiar acolo, unde ea nu e bucuroasă primită. Ce mare lucru ar fi, dacă toți ce-i ce au ocazia de a se pronunța ar spune tot această părere, care e singura conformă cu adevărul. Sunt oameni, care nu pot s'o susție și nimeni nu e obligat a face ceea ce nu poate. Lucrul mare, ar fi ca aceștia să zică: Voi face încercarea de a-i duce pe Români în dietă, dar știu, că n'am să reușesc.

Dacă așa am face, dorința Împăraților de a-i vedea pe Români în parlament ar avea drept rezultat apropiat o reformă electorală conformă cu interesele politice ale Românilor. Dacă însă vom umbla să licităm între noi, se vor mai face încă câteva încercări de a-i vâri pe Români în parlament și fără de reformă electorală, ori cu vre-un „ut aliquid fecisse videatur”. În cele din urmă tot acolo o să ajungem — dar târziu de tot.

Așa stăm cu toate.

Dta te plângi, că la Sibiu nu se știa ce se intenționează la București. Nimic nu se intenționa la București, dar la Sibiu nu se ținea seamă de ceea ce aici se știa și de aici se spunea. Eu am stăruit cu tot dinadinsul, și știam de ce stăruim să

nu vă duceți la Cluj, și dacă nu v'ați fi dus, azi chestiunea ar fi rezolvată. După ce s'a făcut grațierea, am spus foarte deslușit, că liberi nu au să fie cei grațiați, — și numai liberi nu sunt. Pe când dl Eugen Brote, „fugarul”, care n'a fost nici odată osândit, era poftit în același salon cu Conte Golluchowsky și e considerat de diplomația austro-ungară ca om de încredere, a căruia vorbă are temeiul, Dr. I. Rațiu ședea în arestul poliției. — De ce? — Aceasta — puteți acum s'o înțelegeți, ori o veți înțelege de aici înainte. — Eu mă mărginesc la un singur lucru: n'a fost politicește corect să împingeți pe guvernul ungar la prostia dela Cluj și să creați Monarhului, care Vă este binevoitor, greutatea peste greutatea. Părăsind țara ați fi creat o bună pozițiune pentru cei ce țineau să vă ajute.

Nu, nouă nici odată nu ni se poate face imputarea, că n'am avut inima deschisă. Îndeosebi au am avut totdeauna ca regulă de conduită principiul, că inima deschisă chiar și față cu dușmanul e prima virtute politică.

Dar prea s'a ligit răspunsul meu, care nu are la urma urmelor, decât scopul de a Te vesti, că voi lua informațiuni și-Ți voi răspunde mai lămurit.

Deocamdată primește salutările mele afectuoase.

Al Dtale devotat amic
Ioan Slavici.

APEL

Parohia Valea-Largă este o parohie săracă și fără venit. Se susține numai din arenda a 7 jugăre pământ, din al cărei venit plătește toate contribuțiunile la care este obligată o parohie.

Credincioșii acestei parohii au construit în anul 1927 o casă parohială din contribuția lor benevolă, dar fiind săraci n'au putut strânge sumele necesare pentru terminarea ei și acum se dărâmă, cauzându-se o pagubă materială mare.

Ne-ar fi imposibil a construi alte case într-o comună cu 4 feluri de secte, cari caută pe toate căile a abate pe credincioși îndemnându-i să nu facă nici o jertfă pentru biserică și așezămintele ei.

Tot provizor a fost făcută și padimentarea casei, precum construirea ușilor și ferestrelor. Starea în care se găsește azi aceasta casă este deplorabilă. Ușile nu se pot deschide, pardoseala este stricată complect, ruptă din cauza lăsării la vale a pereților, ferestrele asemenea sunt rele, astfel că o iarnă în actualele case este imposibil de locuit.

Pentru a ieși din starea actuală și a evita prăbușirea caselor parohiale, prin care s'ar periclita viața familiei preotului, consiliul și adunarea parohială au hotărât cererea unui ajutor dela toți cei cu dragoste și dare de mână față de biserică și așezămintele ei.

Sumele ce se vor aduna de către cucernicii preoți în acest scop să se trimită pe adresa: *Oficiul Parohial ort. rom. Valea-Largă*, de unde se vor vărsa Epitropiei.

Numele și sumele donate se vor publica în „Renașterea.”

Valea-Largă, la 22 Februarie 1937.

Ioan Todea, Simion Moldovan,
preot. epitrop.

BIBLIOGRAFIE

„Viața Ilustrată”, Anul IV, Nr. 3. Martie 1937. Director: P. S. Episcop Nicolae Colan. Cluj. Abonament anual 200 Lei.

Numărul acesta cuprinde:

I. Mateiu: Parteniu Cosma. Ilie Mănișiu: Fecioarei pe Iemn (poezie). G. Munteanu: Bunavestire. Grigorie T. Marcu: Pentru învierea credinței strămoșești. I. V. Spiridon: Kant și Neîncredere (poezii trad.) Grigore Popa: Stilul American. II. V. Felea: Dumnezeu și sufletul în poezia contemporană. D. E. Nicoară: Prin post și rugăciune... Iosif E. Naghiu: Ion I. Moța ca publicist. Ana Maria Toader: Cântec (poezie). Axente Creangă: Știința în serviciul tehnicii și medicinei. Al. Străoneanu-Balaș: La altarele luminii (poezie). Dr. Eugen Dobrotă: Prin țările apusene. n. c. și V. Mateiu: Cronică literară: A Vlahuță, omul. Împăratul Iosif II. și răscoala țărănilor. Voevodatul Transilvaniei în sec. XII și XII. Cronică internă: Întoarcerea Voevodului. P. C. S. Prof. Dr. G. Ciuhandu. Arentatul dela Iași. Vizita Ducese de Athol. Desființarea francmasoneriei. Cronică externă: Răsboiul civil din Spania. D. Neurath la Viena. Mareșalul Grazianii victima unui atentat. Cazul Jan Šeba. Plebiscitul radiofonic din Franța. Viața veselă. Numeroase ilustrații.

Consiliul eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 1338—1937.

Comunicat oficial.

Dela Consiliul Central bisericesc sub nr. 1861/1937 am primit următoarea adresă pe care o publicăm spre luare la cunoștință de către cei interesați:

„În dorința de a vedea arta bisericească cultivându-se iarăși prin Sf. Mănăstiri care în decursul vremurilor au dat Bisericii și neamului românesc podoabe artistice ce vorbesc lumii întregi despre simțul fin și gradul înaintat de civilizație al poporului nostru, am înființat în acest an, în Sf. Mănăstire Căldărușani, un atelier de sculptură bisericească, unde să se execute, după modele alese, catapetesme, iconostase, străni, analoge, jilțuri arhieresti, cruci, iconițe, etc.

Cum această frumoasă și nobilă ocupație este foarte potrivită cu viața și tradiția monahismului nostru, am pus acest atelier, nou înființat, sub conducerea unui cunoscut maestru călugăr, Protosinghelul Ieronim Bălintoni, în scopul ca toți acei călugări de prin Sfintele noastre mănăstiri cu înclinări pentru această artă, să vină și să se deprindă aici în lucrul ei.

Deaceia, cu frățescă dragoste, avem onoare a vă ruga să dispuneți să vină la acest atelier de sculptură înființat în Mănăstirea Căldărușani-Ilfov, și călugări din mănăstirile acelei eparhii și cari, după o învățtură și practică de 4 ani, se vor înapoia în mănăstirile lor spre a fi de folos obștilor din care fac parte.

În ce privește întreținerea monahilor trimiși la Noi, Mănăstirea Căldărușani le va da locuința și masă, iar mănăstirile lor le vor trimite, prin stăreția Mănăstirii Căldărușani, întreținerea cuvenită dela stat și îmbrăcăminte pentru tot timpul cât vor sta la învățatură.”

Cluj, la 6 Martie 1937.

Consiliul eparhial.

Nr. 1684/1937.

Comunicat oficial

Pentru orientarea și stricta conformare a oficiilor parohiale în chestiunea verificării extraselor de cont pentru stabilirea pagubelor suferite de instituțiile bisericești prin aplicarea legii conversiunii asupra depunerilor la bănci, publicăm aici textul dispozițiilor mai noi ale:

Ministerul Finanțelor
Direcțiunea
Bugetului și Contabilității Generale
a Statului

Serv. Controlului Financiar.

Nr. 416.646 — 5 Martie 1937.

Episcopia Clujului.

Avem onoare a vă aduce la cunoștință că am intervenit la Banca Națională a României în sensul de a da dispozițiuni sucursalelor din Ardeal și Banat, ca un funcționar delegat de directorul sucursalei respective să se deplaseze la băncile debitoare și să facă verificarea extra-

selor de cont, confruntându-le cu scriptele acestor bănci, în toate cazurile în care băncile se află în aceeași localitate cu sucursalele Băncii Naționale.

În celelalte cazuri, când băncile debitoare nu sunt în aceeași localitate, urmează ca verificarea să se facă ori unde s'ar afla aceste date, de către delegații directorilor sucursalelor Băncii Naționale a României.

Dacă sunt, în unele județe, mai multe bănci și verificarea din partea Băncii Naționale a României la fața locului nu este posibilă, urmează să cereți băncilor debitoare să prezinte scriptele, atât Administrațiilor financiare cât și sucursalelor Băncii Naționale.

Prin acest procedeu, se realizează mai ușor verificarea datelor și ca urmare, vă rugăm să binevoii a da instrucțiuni unităților Dvs. în subordine, pentru urgentarea lucrărilor.

Director general: Director:
Indescifrabil. *Indescifrabil.*
Cluj la 9 Martie 1937.

Consiliul eparhial.

Consiliul Parohial ort. rom. Finciu, jud. Cluj.

Nr. 11—1937. (9) 1—1

Publicație de licitație.

Consiliul parohial ort. rom. din Finciu jud. Cluj, dă în întreprindere, pe cale de licitație publică — minuendă, zidirea noii biserici, conform planului și devizului aprobat de Ven. Consiliu eparhial ort. rom. din Cluj sub Nr. 7844 din 1936 și invită pe cei interesați ca până la 28 Martie 1937, orele 12 să-și înainteze consiliului parohial oferte închise și sigilate.

După deschiderea ofertelor care va începe la orele 14 în localul școlii primare de stat din loc, se va trece imediat la o concurență verbală.

Concurenții vor depune o garanție în numerar sau în hârtii de valoare acceptabile, de cel puțin 5% din valoarea devizului care se ridică la suma de 650.569 lei.

Planul, proiectul de deviz, precum și condițiunile speciale de executare se pot vedea zilnic la oficiul parohial din Finciu.

Consiliul parohial își rezervă dreptul de a încredința lucrarea bisericii aceluia dintre ofertanți care va prezenta mai multă garanție morală și materială.

Epitropia nu suportă nici un fel de spese cu deplasarea concurenților la licitație.

Antreprenorul căruia i se va încredința lucrarea va avea să suporte și prețul planului și devizului bisericii de 1% din valoarea lui.

Dacă prima licitație nu se va putea ține din cauza lipsei de concurenți sau din alte motive — atunci licitația se va ține din nou peste 8 zile — adică în ziua de 4 Aprilie 1937, la aceeași oră, loc și în aceeași condițiuni.

Președinte: Epitrop I:
Gh. Miulescu, Tripon Nicolae
preot.
Văzut: A. Muntean, protopop.

Oficiul Protopopesesc ort. rom. Bistrița-

Nr. 147/1937 prot. (7) 3—3

CONCURS

Cu aprobarea Veneratului Consiliu Eparhial Nr. 614/1937, se publică concurs cu drept de succesiune pentru ocuparea postului de preot ajutător (capelan) din parohia de cl. II. Iuda, protopopiatul Bistrița, jud. Mureș, cu 30 de zile dela prima publicare în „Renașterea”.

Beneficiile sunt următoarele:

1. Salar lunar 1200 Lei din salariul titularului Al. Rusu.
2. Casă parohială cu dependențe și grădină.
3. Sesiune parohială 32 jug. după care uzufructuarul este obligat a plăti impozitele către comună, județ și Stat.
4. Venitele stolare uzitate.

Întreagă conducerea parohiei cade în sarcina celui ales și are toate răspunderile.

Concurenții își vor înainta cererile cu actele necesare în termen și numai cu aprobarea în scris a Prea Sfinției Sale Episcopului nostru. Cererile fără aprobarea Prea Sf. Sale, nu se vor lua în considerare.

În termenul deschis, concurenții se vor putea prezenta cu aprobarea Oficiului protopopesesc și în parohie pentru a cânta, oficia, sau predica în Biserică și a cunoaște împrejurările din parohie.

Bistrița la 18 Februarie 1937.

Consiliul parohial ort. rom. din Iuda în înțelegere cu Oficiul protopopesesc.

Pr. V. Mureșian, adm. prot.

Nr. 62/1937. (8) 3—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de cântăreț bisericesc din parohia Ibănești-Sat, protopopiatul Reghin, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Renașterea.”

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Stolele obișnuite în comună și cuprinse detaliat în procesul verbal al Consiliului parohial din ședința dela 2 Februarie 1937.

2. Dacă candidatul ales va fi în stare a forma și conduce cor pentru sf. Biserică, va mai beneficia deocamdată în plus, de dreptul de pășunat a alor 4 jug. cad. de pășune în complexul de pășunat al posesorului în comună, și dela 32 familii câte o zi de lucru și una litră de cucuruz.

Toate spesele împreunate cu întregirea acestui post de cântăreț, începând cu data de astăzi, până inclusive introducerea în post, îl privesc pe candidatul ales.

Candidații își vor înainta cererea însoțită cu diploma de cântăreț P. O. oficiu protopopesesc din Reghin, în termenul legal și se vor prezenta la biserică pentru a cânta și a face cunoștință cu poporul.

Ibănești-Sat la 6 Februarie 1937.

Vasilie Gliga, Vasile Gliga,
par., preș. cons. par. epitrop.

Văzut: I. Maloș, protopop.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.